

VELKOMMEN TIL TILSYNSSEMINAR

13. februar 2023

Dagens program kl. 10.00-15.00

- 10.00** Orienteringer fra departementet, statsforvalternes samordningsnettverk og fra NKRF om arbeidet med å videreutvikle forvaltningsrevisjonsregisteret
- 11.30** Lunsj
- 12.15** Tillitsreform – erfaringsutveksling om metodebruk og dokumentasjonskrav. Innlegg fra Nord-Aurdal kommune, Rælingen kommune, Statsforvalteren i Rogaland, Statsforvalteren i Agder, IMDi
- 13.00** Pause
- 13.15** Tillitsreform forts.
- 14.00** Pause
- 14.15** Rapport fra Menon – *Ståa i norske kommuner*

Et godt hybrid møte

Vi som er fysisk samlet

- Pass på at lydvolument på PCen er slått av

Dere som er med på Teams

- Ha gjerne på kameraet, men husk å slå av mikrofonen
- Meld deg i chattefeltet ved spørsmål eller du vil ha ordet

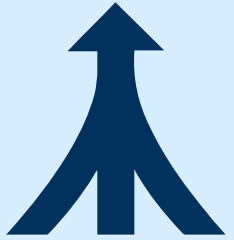

Orienteringer fra Kommunal- og distriktsdepartementet

Avdelingsdirektør Siri Halvorsen

Samordning av statlige tilsynsmyndigheter (§ 30-6)

SF **samordner** planlagte tilsynsaktiviteter

SF skal **vurdere** det samlede omfanget av tilsyn med den enkelte kommune

Alle statlige tilsynsmyndigheter skal **underrette** SF om tilsynsplaner og om varsel om pålegg/sanksjoner som har vesentlige virkninger for kommunen

SF kan **fastsette frister** for når tilsynsplaner skal være sendt til SF

SF skal **formidle** til andre tilsynsmyndigheter sin vurdering av situasjonen i enkeltkommuner

Samordning mellom statlig tilsynsvirksomhet og kommuner (§ 30-7)

SF skal **drøfte** prioritering og gjennomføring av planlagte tilsyn med kommunene

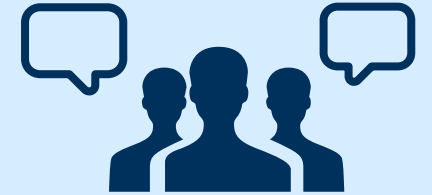

Tilsynsmyndighetene skal i sin planlegging, prioritering og gjennomføring av tilsyn **ta hensyn til:**

- det samlede statlige tilsynet med den enkelte kommune
- relevante forvaltnings-revisjonsrapporter

Tilsynsmyndigheter skal **vurdere å utsette** eller ikke gjennomføre tilsyn

Dialog med kommunen før det eventuelt vedtas pålegg om retting /reaksjoner med vesentlige virkninger for kommunen

SFs styringsdokumenter for 2023

Samordning av statlig tilsyn med kommunesektoren:

Alle statsforvaltere

5.2.5.2

- Statsforvalteren skal samordne det statlige tilsynet med kommuner og fylkeskommuner etter kommuneloven.
- Samordningen skal bidra til at statens tilsyn med den enkelte kommune og fylkeskommune er hensiktsmessig og samlet sett er oversiktlig, enhetlig og forutsigbart.
- Statsforvalteren skal arbeide for at det statlige tilsynet med kommuner og fylkeskommuner bidrar til læring og forbedring i kommunene og fylkeskommunene.
- Statsforvalteren skal benytte den nasjonale tilsynskalenderen som driftes av Statsforvalterens fellesadministrasjon (STAF) som et verktøy i arbeidet med å samordne det statlige tilsynet med kommunesektoren etter kommuneloven §§ 30-6 og 30-7. Statsforvalterembetet som har lederfunksjonen for nettverket for samordnere vil, i tråd med nettverkets mandat, ha ansvaret for å innhente og koordinere innspill til STAF om tilsynskalenderen.

3.2.1.3 Tilsyn skal være samordnet, målrettet og medvirke til læring og forbedring

Styringsparametere	Resultatmål
3.2.1.3.1 Samlet tilsynsbelastning for den enkelte kommune.	Alle statsforvaltere 3.2.1.3.1.1 Den samlede tilsynsbelastningen for den enkelte kommune skal ikke være for stor.
3.2.1.3.2 Fylkesmannens hensyntagen til forvaltningsrevisjoner i sin planlegging, prioritering og gjennomføring av tilsyn.	Alle statsforvaltere 3.2.1.3.2.1 Tilsyn mot kommunen innrettes slik at statsforvalteren ressurser benyttes effektivt.
3.2.1.3.3 Tilsyn som grunnlag for læring.	Alle statsforvaltere 3.2.1.3.3.1 Tilsyn fører til læring og forbedring i kommunen.

Frist for å legge inn tilsynsplaner i tilsynskalender – justering i tilsynsmyndighetenes styringsdokumenter

- Kommuneloven § 30-6: Statsforvalteren kan fastsette frister for når underretning om tilsynsplaner skal være sendt statsforvalteren
- «*Underretning om tilsynsplaner*» skjer ved registrering av tilsyn i tilsynskalenderen
- Ble fastsatt én felles frist nasjonalt (1. desember) for tilsynsmyndigheter som fører tilsyn *direkte* med kommuner
- Tilsynsmyndigheter som fører tilsyn med kommuner gjennom statsforvalterne må forholde seg til frister for felles tildelingsbrev

Foto: iStock

Frist for tilsynsplaner forts.

- Flere tilsynsmyndigheter har gitt KDD tilbakemelding om at 1. desember-fristen ikke er optimal
- KDD har vurdert hvordan fristen kan innrettes på best mulig måte
- Justert frist i styringsdokumenter for 2023:
  - tilsynsplaner skal **fortsatt** sendes til statsforvalteren innen 1. desember,
  - tilsyn som ikke *kan* planlegges innen 1. desember, skal meldes inn så raskt som mulig, og senest den 1. i hvert kvartal samme år tilsynet gjennomføres (1. mars, 1. juni og 1. september).

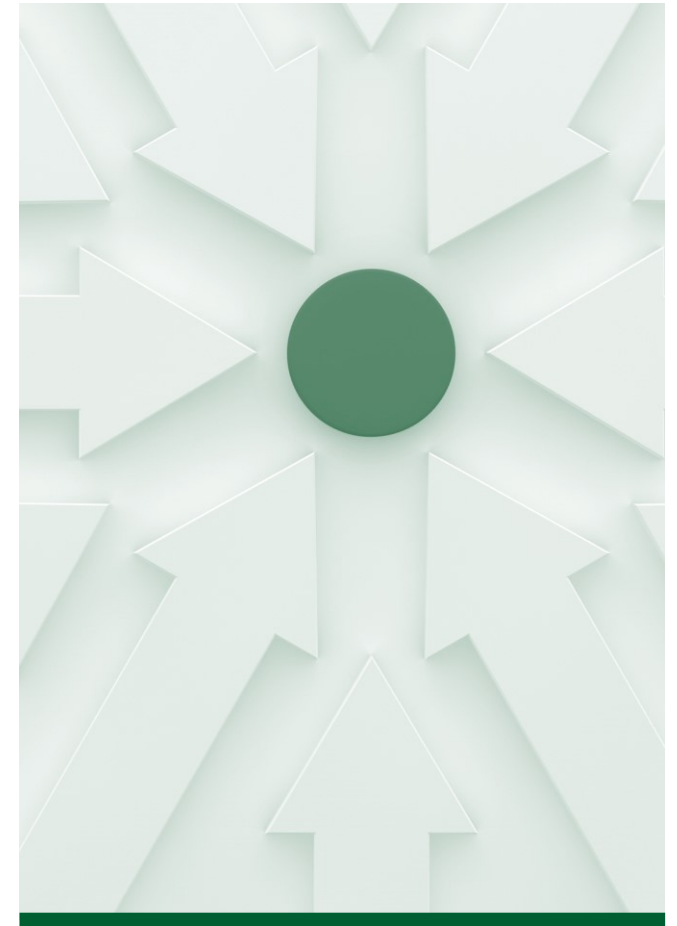
Hva er tillitsreformen?

- Tillitsreformen er ett av flere grep for å utvikle og fornye offentlig sektor
- KDD koordinerer og er en pådriver for tillitsreformen i offentlig sektor

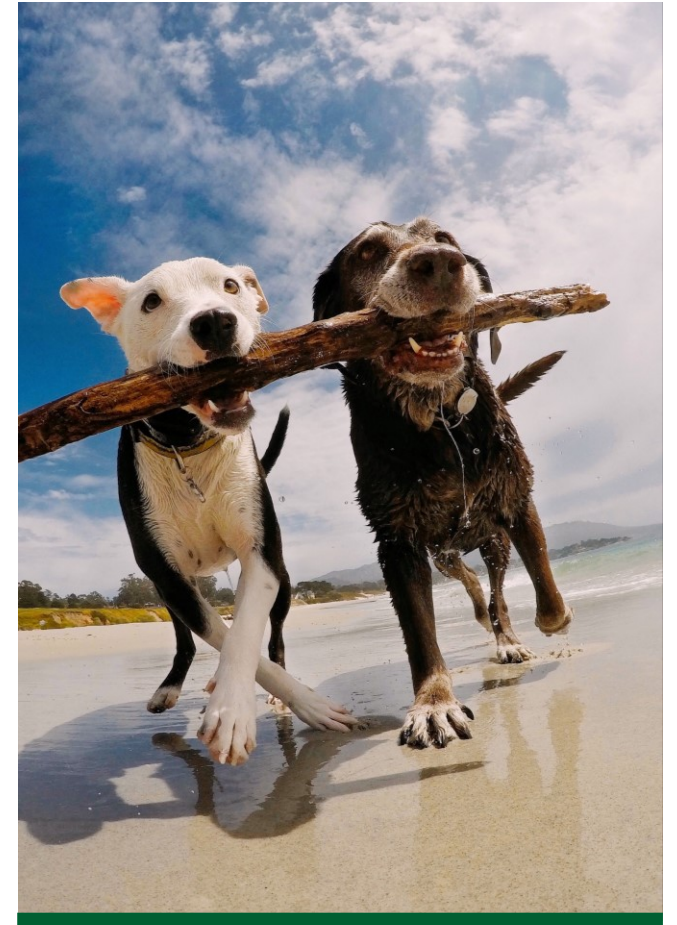
Mål for tillitsreformen i offentlig sektor

- Mer faglig frihet for førstelinjen,
- Reduserte rapporterings- og dokumentasjonskrav,
- Større handlingsrom for kommunale og fylkeskommunale myndigheter,
- Styrket medbestemmelse og mulighet for involvering for ansattes organisasjoner,
- Forbedret styring, organisering og samordning
- Økt bruk av tillitsbasert ledelse
- **Tilsyns- og kontrollmyndighetenes rapporterings- og dokumentasjonskrav**

Tillitsreform og tilsyn

- Dialog- og erfaringsutveksling mellom tilsynsmyndigheter for å utvikle og forbedre tilsyn
- Formålstjenlige metoder som bidrar til effektiv ressursbruk og styrket tillit
- Dokumentasjonskrav i forbindelse med tilsyn

Klage på pålegg om opplysninger

Klage

Kommuner og fylkeskommuner kan klage på statsforvalternes pålegg om å utlevere opplysninger, jf. kommuneloven § 30-5 og forvaltningsloven § 14.

DFØ-rapport 2020:9 punkt 4.21 og 4.2.2:
«kommuner opplever at fasen med innhenting av dokumentasjon i forkant av et tilsyn, er tidkrevende og etterlyser større klarhet fra tilsynsmyndighetene om hva som faktisk er nødvendig å sende inn av dokumentasjon»

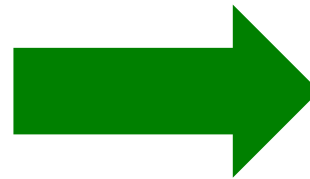

Kommuneproposisjonen 2022 kapittel 5.6:
«departementet ville følge med på om hvordan innføringen av klagerett på pålegg om utlevering av opplysninger har fungert, og om omfanget av slike klager».

Klage på pålegg om opplysninger forts.

Brev fra KDD 24/10-22 til alle statsforvalterembetene:

Hvor mange klager har dere mottatt på pålegg om utlevering av opplysninger i perioden høsten 2019 - november 2022?

Tilbakemelding fra embetene:

0

Ingen klager.

Klage på pålegg om opplysninger forts.

Statsforvalteren i Oslo og Viken:

«Inntrykket er at det er en gjensidig forståelse om at opplysninger som statsforvalteren ber om er relevante og nødvendige for tilsynene som gjennomføres».

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark:

«Kan være tilfeller der omfanget av etterspurt dokumentasjonen kommenteres muntlig av mottaker, men at utlevering har blitt akseptert etter nærmere begrunnelse fra statsforvalteren, uten formell klage».

Statsforvalteren i Nordland:

«I en del tilfeller også får tilsendt flere dokument enn det de faktisk etterspør».

Forsøksordning for kommuner og fylkeskommuner

- Regjeringen varslet i Prop. 1 S (2022 – 2023) utredning av en forsøksordning
- Skal være innenfor gjeldende forsøkshjemler
  - Forsøksloven
  - Forsøkshjemler i særlov

Foto: iStock

Hva er forsøk?

- Utprøving av nye måter å løse oppgavene på, der det gis unntak fra gjeldende regelverk
- Formål for forsøk
  - utvikle funksjonelle og effektive organisasjons- og driftsformer i forvaltningen
  - hensiktsmessig oppgavefordeling mellom forvaltningsorganer og -nivåer
  - forbedre tjenesteyting overfor borgerne
  - best mulig ressursutnyttelse
  - utvikle gode demokratiske styringsformer (ved forsøk med folkevalgte organer)

Foto: iStock

Hva kan man ha forsøk med?

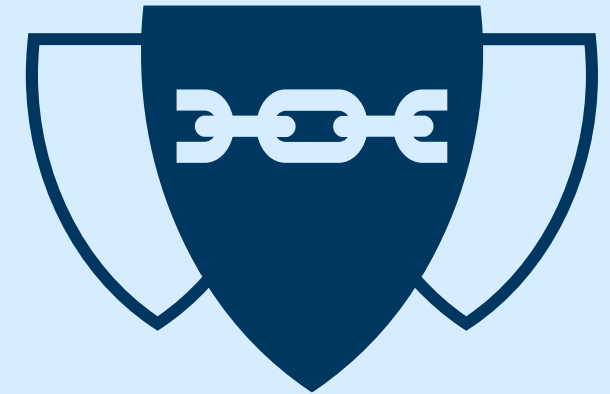
- Hvordan stat, kommune og fylkeskommune skal organisere sin virksomhet og løse sine oppgaver
- Oppgavefordeling mellom forvaltningsnivåene
- Unntak fra statlige kontrollordninger overfor kommuner/fylkeskommuner

Begrensninger:

- Kommunelovens grunnleggende bestemmelser
- Forvaltningslovens saksbehandlingsregler og regler som ivaretar enkeltpersoners rettssikkerhet
- Kan ikke innskrenke individuelle rettigheter eller utvidelse av plikter til enkeltpersoner ved forsøk

Arbeid med ny veileder om interkommunalt samarbeid

- Nye regler om interkommunalt samarbeid i kommuneloven 2018 – nye samarbeidsformer
- Stort behov for en veileder
- Behov for oppdatert kunnskapsgrunnlag om hvordan kommuner arbeider for å få til velfungerende interkommunale samarbeid
- **Send innspill til veilederen til sika@kdd.dep.no**

Orienteringer fra statsforvalternes samordningsnettverk

KDD - Seminar om samordning av statlig tilsyn med kommunene 13. februar 2023

Nettverk for samordning av statlig tilsyn med kommunene

Regie Sjø

Leder for nettverket og samordner i Nordland

Statsforvalteren i Nordland

*Nordlaanten Staatehaaltoje
Nordlánda Stáhtaháldadiddje*

— virker til Nordlands beste

Kommunelovens § 30-6: Samordning av statlige tilsynsmyndigheter

- Statlige tilsynsmyndigheter skal underrette Statsforvalteren om planer for tilsyn og om varsel om pålegg om rettinger eller andre reaksjoner med vesentlig virkning for kommunene.
- Statsforvalteren kan fastsette frister for når underretning om tilsynsplaner skal være sendt til oss.
- Tilsynsmyndigheter som er utpekt som koordinerende myndighet for tilsyn, skal underrette Statsforvalteren om koordinerte planer for tilsyn.
  - Slik som Arbeidstilsynets rolle etter HMS-forskriften.

Kommuneloven § 30-7:

Statlige tilsynsmyndigheter **skal**:

- Ta hensyn til det samlede statlige tilsynet med den enkelte kommunen
- Ta hensyn til relevante forvaltningsrevisjonsrapporter

Å underrette omfatter ikke tilsyn som er:

- Basert på hendelser
- Uanmeldt

(Disse kan registreres i etterkant)

Nettverkets mandat

- Koordinering mellom embeter for å sikre lik praksis
- Læring og erfaringsdeling mellom embetene
- Ta initiativ overfor departementet ved behov for å få avklart viktige problemstillinger
- Gi felles innspill til andre statlige tilsynsetater
- Gi felles innspill til STAF
- En representant deltar som observatør i Arena

«Tilsyn skal være samordnet, målrettet og medvirke til læring og forbedring».

Vi koordinerer ikke praktisk samordning for hver Statsforvalter

Nettverkets arbeid i 2022

1. For en mer intuitiv tilsynskalender
2. Bli bedre kjent med kommunens egenkontroll, forvaltningsrevisjon
3. Etablere kontaktansvar i et system overfor statlige etater
4. Utveksle erfaringer om organisering av samordningsoppdraget
5. Drøfte ideer til hvordan dele informasjon mellom Kommunebildet og Tilsynskalenderen

Finn tilsyn og forvaltningsrevisjoner i kommuner og fylkeskommuner i Norge

Søk   Fra dato Til dato

Kommune **41** Fylkeskommune Utføres av Fagområde Lovhjemmel Type tilsyn Antall innbyggere

søk...

Utføres av	Dato	Status	Dokumenter
Arbeidstilsynet	10.01.23-11.01.23	Samordnet	Ingen dokument
Arbeidstilsynet	27.01.23-28.01.23	Planlegging	Ingen dokument
Arbeidstilsynet	02.02.23-03.02.23	Planlegging	Ingen dokument

Forts. Nettverkets arbeid i 2022

STAF – Statsforvalterens fellestjenester

- Forbedring av tilsynskalenderen gjennom tett dialog med STAF
  - Bedret visuell fremstilling
  - Informasjon som fremgår av kalenderen er mer presis
  - Innholdet har blitt enklere å sortere
  - Tall som letter oversikt over tilsynsbelastning
  - Mye oppfølgingsarbeid overfor brukere og interessenter
  - Fortsatt er det en del forbedringsinnspill som gjenstår å utvikle og sette i produksjon

For embetene:

- Arbeid med fagområder
- Kartlagt oversikt over kontaktpersoner
- Kontakt med statsetatene
- Diskutert og informert hverandre om blant annet møter med statsetater og kontrollutvalgssekretariater og i tillegg oppdatert hverandre om:
  - utvikling,
  - læring
  - forenkling
  - innhold i Tilsynsforum/møter
  - Informasjon på nettsidene våre

Rydding i fagområder

Det er for mange og unødvendige variasjoner i fagområder i tilsynskalenderen.

Gevinst ved færre fagområder:

- Forenkling og effektivisering for brukere av tilsynskalenderen
- Viktig bidrag til analyse- og rapportarbeid
- Forenkling ved overlapp i tema med forvaltningsrevisjoner

➤ Fra 105 fagområder → 10 fagområder

Gjennomgang av fagområder i tilsynskalenderen i dialog med:

- **Arbeidstilsynet**
- **Arkivverket**
- **DSB – Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap**
- **Kartverket**
- **Kystverket**
- **Mattilsynet**
- **Statens helsetilsyn**

Nettverkets foreløpige forslag til fagområder

Predefinerte og faste muligheter i tilsynskalenderen:

- Miljø og klima (erstatte 14 fagområder)
- Barnehage (erstatte 3 fagområder)
- Barnevern (erstatte 4 fagområder)
- Landbruk (erstatte 5 fagområder)
- Samfunnssikkerhet og beredskap (erstatte 11 fagområder)
- Helse- og omsorg (erstatte 10 fagområder)
- Opplæring (erstatte 11 fagområder)
- Integrering (erstatte 4 fagområder)
- Krisesenter (erstatte 2 fagområder)
- Sosial (erstatte 7 fagområder)

Noen viktige premisser:

- Organisasjonsnøytral inndeling av fagområdene
- Mulighet for å hake av for flere fagområder
- Nye fagområder kan kun opprettes etter avklaring i nettverket og av nettverkslederen
- Opprydningen gjelder fra 2020 pga. kalenderløsningen

Samme betegnelse for fagområde i begge verktøyene?

Arbeidsverktøy

Fagområder Kommuner

Velg fagområde

Søk Søk

- Barnehage →
- Barnevern →
- Boligsosialt arbeid →
- Folkehelse →
- Grunnskole →

Kommunebildet

søk...

Fjern alle filtre X

- ALLE (105)
- Administrator
- Arbeidstilsynet
- Arkivverket
- asbest
- Avfall
- Avløp
- Avløpsanlegg
- Barnehage
- Barnehage og skole
- Barnehager og SFO
- Barnevern
- Barnevern og familievern
- Barneverntjenesten

Tilsynskalenderen

Statsforvalterens fellestjenester © 2020. Ut

Tilsynskalenderen

– virker til Nordlands beste

Noen tanker om utvikling av Tilsynskalenderen ...

→ Kommunikasjon via tilsynskalenderen

Tilsynskalender Logg inn

Forside / Statlige tilsynsetater

Statlige tilsynsetater

Dette er de statlige tilsynsetatene som fører direkte tilsyn med kommuner og fylkeskommuner og som omfattes av samordningsplikten til Statsforvalteren.

STATSFORVALTEREN I OSLO OG VIKEN   **STATENS KARTVERK**   **STATSFORVALTEREN I MØRE OG ROMSDAL**

Helsetilsynet https://www.helsetilsynet.no/	ARKIVERKET https://www.arkiverket.no/	STATSFORVALTEREN I NORDLAND https://www.statsforvalteren.no/Nordland
MATTILSYNET https://www.mattilsynet.no/	STATSFORVALTEREN I VESTFOLD OG TELEMAR https://www.statsforvalteren.no/vestfold-og-telemark/	STATSFORVALTEREN I TROMS OG FINNMARK https://www.statsforvalteren.no/troms-finnmark/
STATSFORVALTEREN I AGDER https://www.statsforvalteren.no/agder/	STATSFORVALTEREN I INNLANDET https://www.statsforvalteren.no/innlandet/	Arbeidstilsynet https://www.arbeidstilsynet.no/
DSB https://www.dsb.no/	KYSTVERKET https://kystverket.no/	DATATILSYNET https://www.datatilsynet.no/

Krever omlegging av arbeidsmetodikk

Det er ikke gitt at kommunene fanger opp informasjonen som gis.

Kommunen bør kunne skaffe seg en oversikt på en enkel måte og på et sted!

Noen utfordringer med ... samordning

- Tilsynskalenderen er fortsatt under utvikling
- 1. desember – frist for å registrere tilsyn for neste år. Vanskelig for statsetaten å forholde seg til.
- TILDA - problemer med overføring av data til tilsynskalenderen.
- Tilsynsrapporter lastes ikke inn etter gjennomført tilsyn.
- Tilsynsetater avtaler tilsyn direkte med kommunene, uten å registrere i tilsynskalenderen

Fra styringsdokumentene:

Statsforvalteren

**→ Skal benytte
tilsynskalenderen**

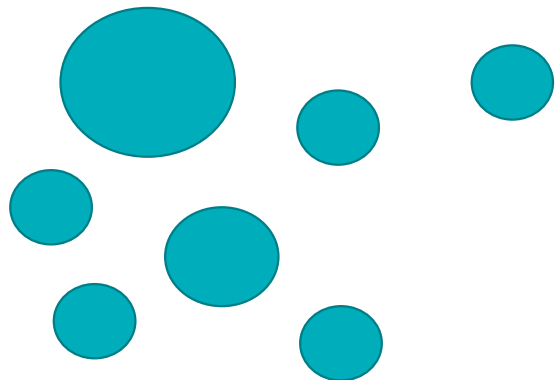
**- som et verktøy i arbeidet med
å samordne det statlige
tilsynet.**

Samordning av statlig tilsyn med kommunesektoren

Samordningen gjøres av hensyn til kommunene:

- bidra til at tilsyn skal være hensiktsmessig
- samlet sett være oversiktlig, enhetlig og forutsigbart
- bidra til læring og forbedring

Tilsynskalenderen skal brukes!
- som et verktøy i arbeidet med samordningen

Videreutvikling av forvaltningsrevisjonsregisteret

Tilsynsseminar KDD | 13. februar 2023

– kontroll og revisjon i kommunene

– *på vakt for
felleskapets
verdier*

Prosjekt – utvikling og oppdatering av forvaltningsrevisjonsrevisjonsregisteret

Hva er forvaltningsrevisjonsregisteret?

- Et søkbart register over gjennomførte forvaltningsrevisjoner i kommunale virksomheter
- Ca. 4600 rapporter, fra 2005 og fremover
- To veier inn – exelark og søkemotor
- Brukes av kommunale revisorer, kontrollutvalgssekretariater, Riksrevisjonen, forskningsmiljøer, media m.fl.
- Riksrevisjonen har utviklet og drifter nettsiden

Nr.	Kommune	Revisjonsenhet	Registreringsdato	År	Tittel	Tjenesteområde	Tema
700	Vestfold	Vestfold Kommunerevisjon		2005	Østre Boløsne sameie, Vestfold fylkeskommune	13 Annet	14 IK-øk for øk styring
4649	Stad	Vestland Revisjon	25.11.2021	2021	Rutinar for anbud og innkjøp	20 Investeringsprosjekt	12 Anskaffelse
1426	Luster	Vestlandsrevisjon AS	1.12.2018	2013	Habilitet og etikk i Luster kommune	11 Plan og bygring	15 Annet
	Viken	Viken fylkesrevisjon	6.9.2022	2022	Tilbak for ungdom som avslutter videregående opplæring før endt opplæring	1 Skole	15 Annet
	Viken	Viken fylkesrevisjon	6.9.2022	2021	Fylkesveianskaffelser i Viken fylkeskommune – status gjennomføring	20 Investeringsprosjekt	12 Anskaffelse
	Viken	Viken fylkesrevisjon	6.9.2022	2021	Oppfølging av lærlinger og lærekandidater – status Viken fylkeskommune	1 Skole	15 Annet
30	Viken fk	Viken fylkesrevisjon	22.1.2021	2020	Etterlevelse av delegasjonsreglementene i Viken fylkeskommune	13 Annet	14 IK-øk for øk styring
30	Viken fk	Viken fylkesrevisjon	22.1.2021	2020	Internkontroll i forbindelse med etterlevelse av personernlovgivningen	13 Annet	14 IK-øk for øk styring
605	Ringneke	Viken kommunerevisjon	24.3.2020	2020	Hønefoss skole, undersøkelse av noen sentrale spørsmål	1 Skole	14 IK-øk for øk styring
3802	Sande	Viken kommunerevisjon	24.3.2020	2020	Brukerstyrt personlig assistanse	2 Pleie og omsorg	14 IK-øk for øk styring
1835	Træna	Ytre Helgeland Kommunerevisjon	1.12.2018	2018	Økonomistyring i Træna kommune	13 Annet	14 IK-øk for øk styring
106	Fredrikstad	Østfold kommunerevisjon IKS	7.4.2021	2019	Refusjoner og tilskudd	13 Annet	14 IK-øk for øk styring
106	Fredrikstad	Østfold kommunerevisjon IKS	7.4.2021	2019	Antikorupsjonsarbeid	13 Annet	14 IK-øk for øk styring
106	Fredrikstad	Østfold kommunerevisjon IKS	7.4.2021	2019	Ekstremvær	9 Beredskap	14 IK-øk for øk styring
106	Fredrikstad	Østfold kommunerevisjon IKS	7.4.2021	2019	Minoritetspraktiske barn i skolen oppfølgingsrapport	1 Skole	1 Skole
106	Fredrikstad	Østfold kommunerevisjon IKS	7.4.2021	2019	Tideling av helse- og velferdstjenester oppfølgingsrapport	2 Pleie og omsorg	2 Pleie og omsorg
101	Halden	Østfold kommunerevisjon IKS	7.4.2021	2019	Investeringsprosjekt tidlig fase	20 Investeringsprosjekt	14 IK-øk for øk styring
101	Halden	Østfold kommunerevisjon IKS	7.4.2021	2019	Personvern	13 Annet	15 Annet
111	Hvaler	Østfold kommunerevisjon IKS	7.4.2021	2019	Refusjoner og tilskudd	13 Annet	14 IK-øk for øk styring

forvaltningsrevisjon.no

KRF – kontroll og... Startside for Micros... KS KS ASSS Hovedveil KOSTRA Forside - SSB Grønt hefte Gmail Maps

Velkommen til NKRF rapportssøk

Søk i rapporter publisert av norske kommunerevisjoner.

[Søk i rapporter](#) [Mer informasjon](#)

Utviklet av Riksrevisjonen

[Personvern](#)

NKRF – kontroll og revisjon i kommunene

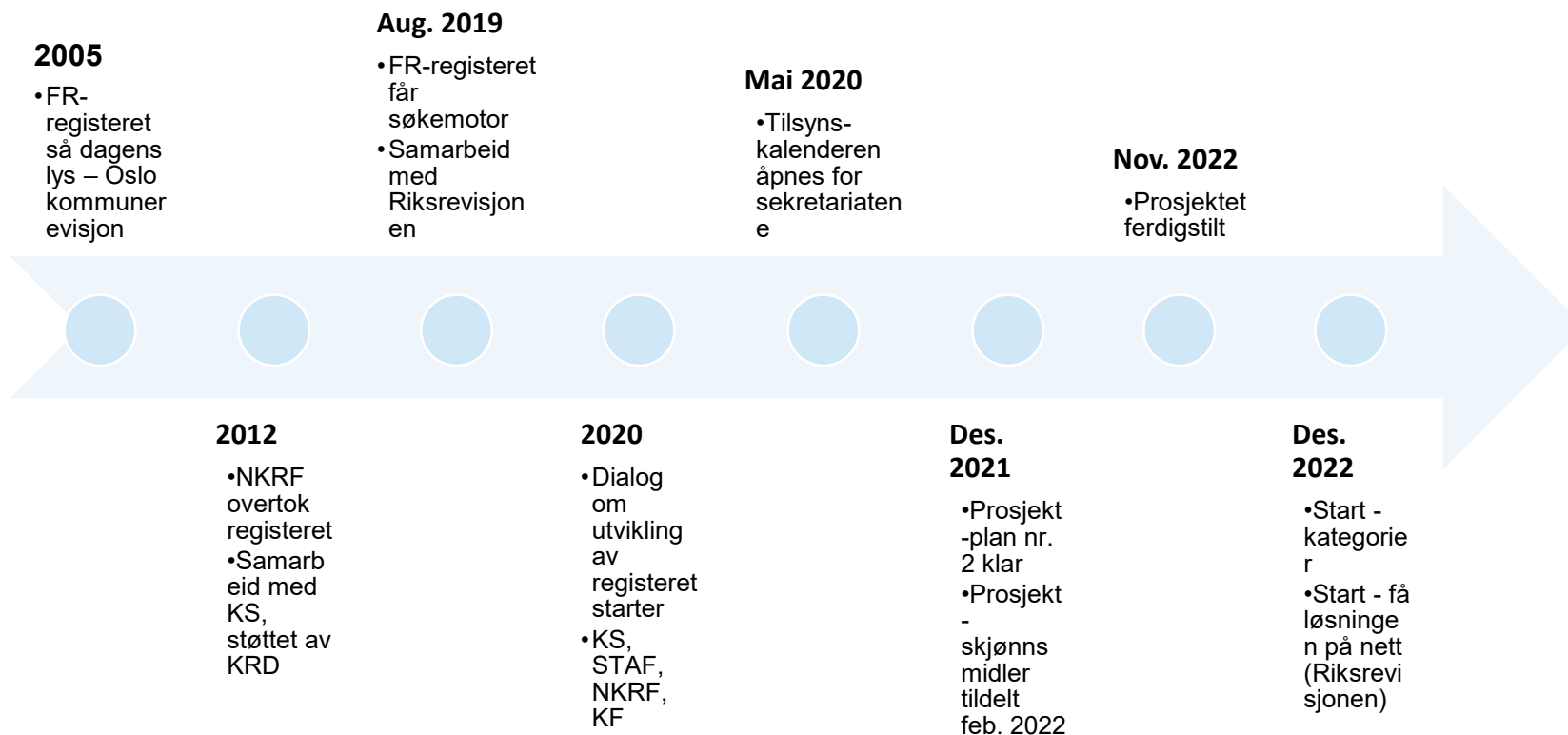
Hvem er vi?

- En faglig interesseorganisasjon og et kompetanseorgan for kontroll og revisjon av kommunal virksomhet
- En medlemsoppslutning på over 90 prosent blant revisjonsvirksomhetene og over 80 prosent blant sekretariatene

Hva gjør vi?

- skal **fremme en sunn utvikling** av revisjon og kontroll med kommunal/offentlig sektor.
- skal **bidra til samarbeidskultur og kompetansedeling** mellom våre medlemmer
- Med mer!

Forvaltningsrevisjonsregisteret – utviklingen over tid

Hvorfor videreutvikling av forvaltningsrevisjonsregisteret?

- Per nå: En velfungerende delingsplattform for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll
  - MEN:
    - Ikke så mye til hjelp for å samordne tilsyn og revisjon
    - Gammeldags og manuelt
    - «Svak» kategorisering av tema for rapportene
- Derfor: prosjektet om oppdatering og videreutvikling av forvaltningsrevisjonsregisteret

Formål med prosjektet

Formålet med prosjektet har vært å legge til rette for automatisk utveksling av informasjon mellom felles nasjonal tilsynskalender og forvaltningsrevisjonsregisteret, og styrke registeret som et verktøy i den kommunale egenkontrollen.

Tre viktige, ulike behov som skal dekkes:

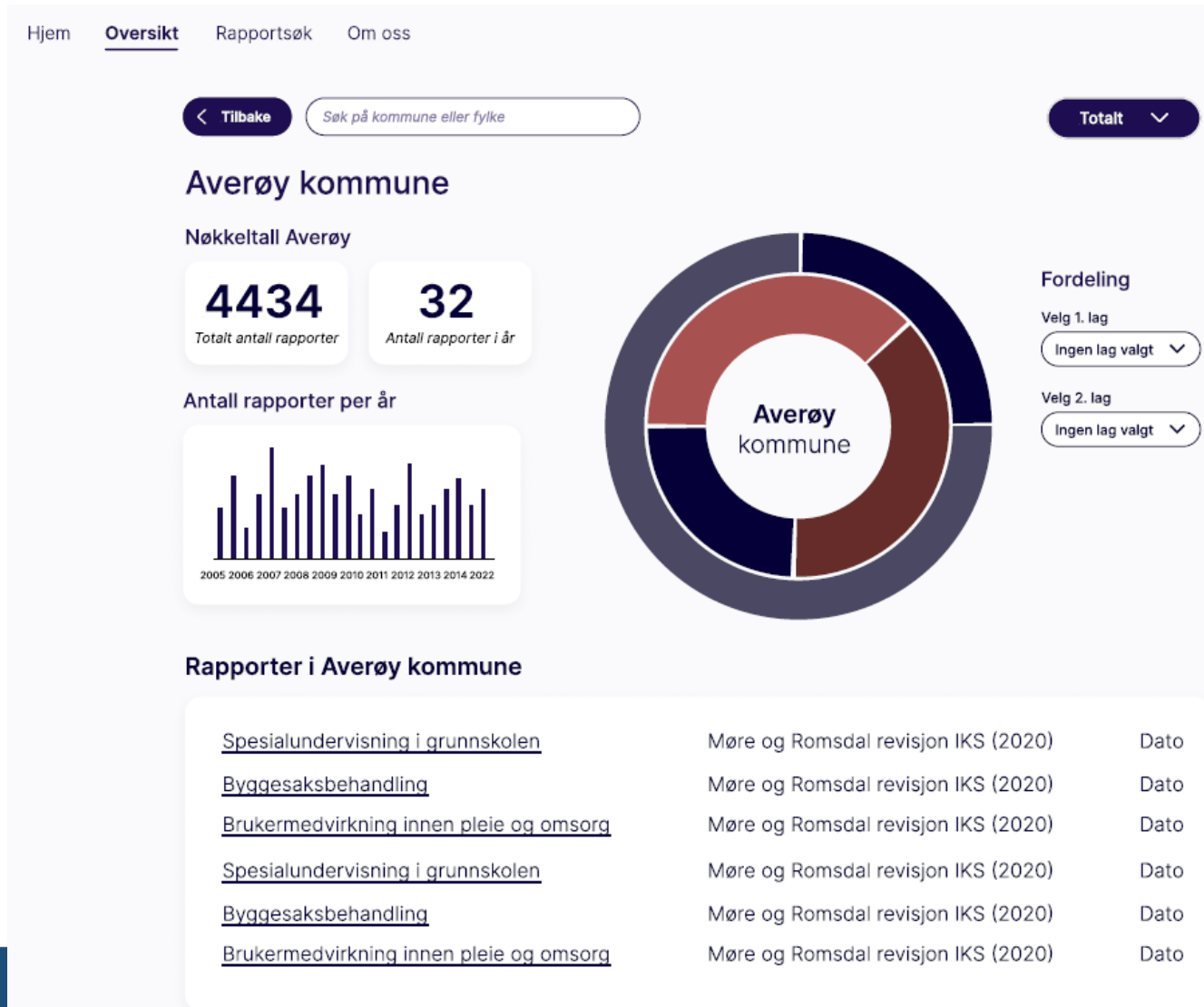
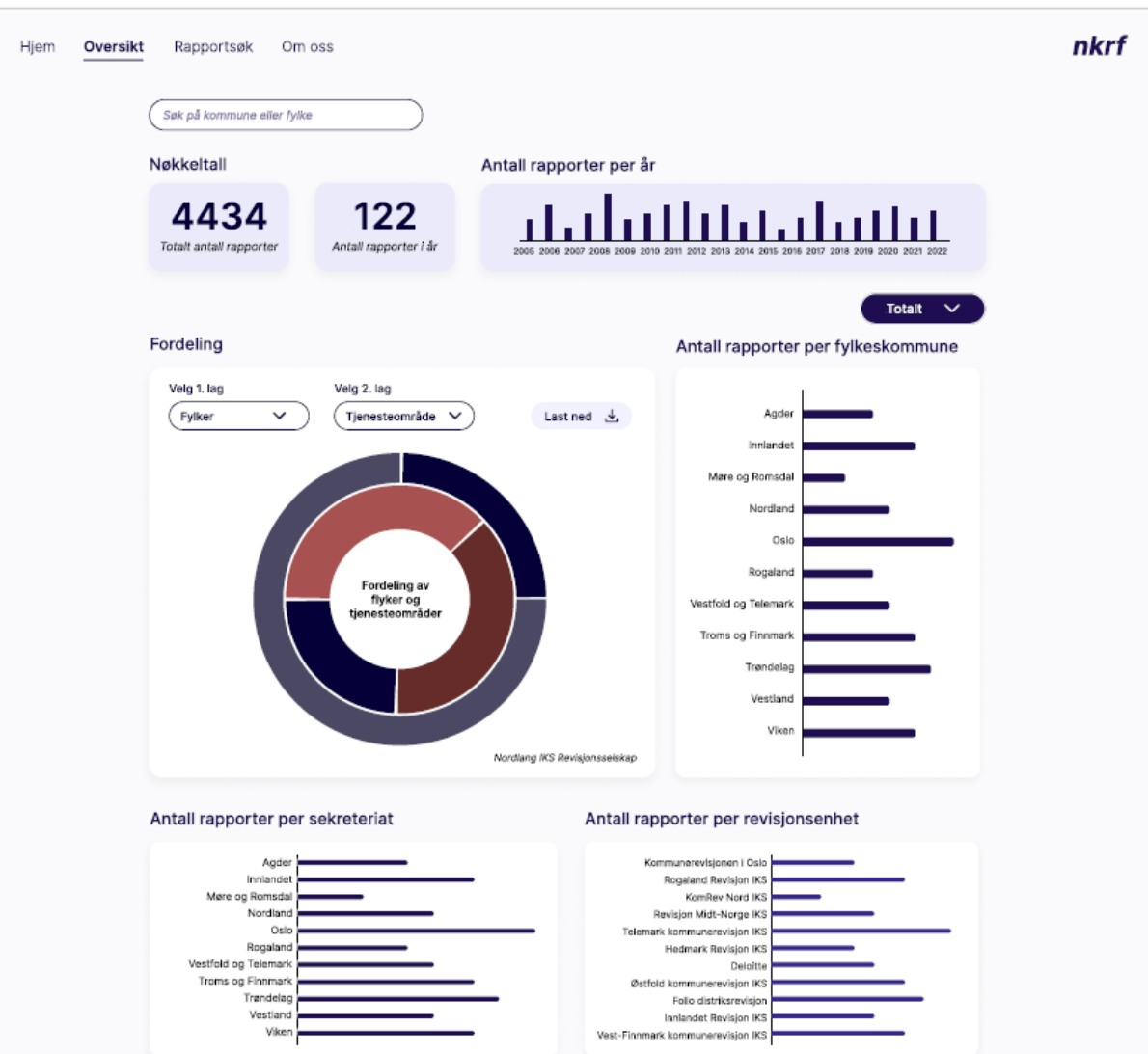
- Samordning/planlegging → Tilsynskalenderen
- Deling og læring → Forvaltningsrevisjon.no
- Analyse →
Forvaltningsrevisjon.no

Hva er lagd?

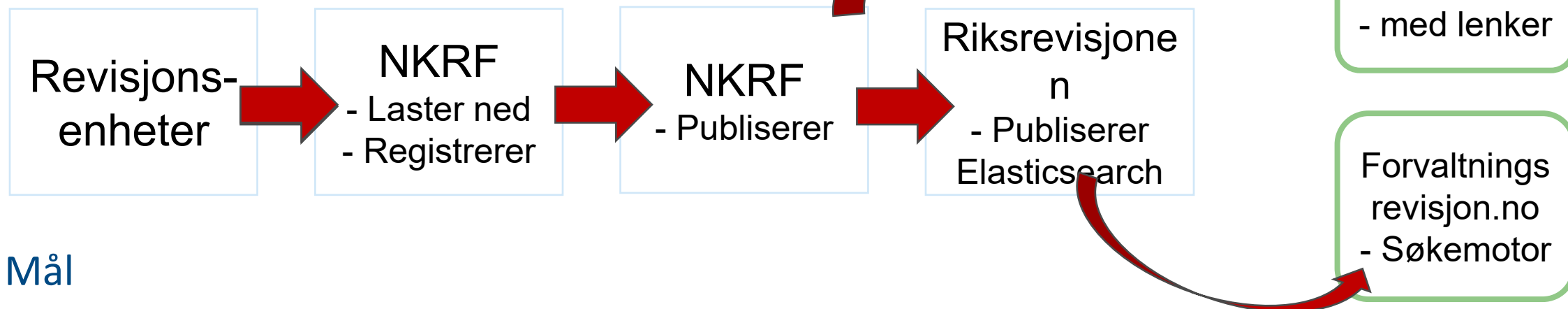
- Statsforvalteren har bidratt med et API slik at det nå er mulig å hente rapporter og metadata inn til forvaltningsrevisjon.no
- NKRF engasjerte KF for å tilrettelegge bruken av APIet til nettsiden, samt tilrettelegge for grunnleggende analyse av registeret, og dette ble levert oktober 2022
- Vi jobber med å legge ut løsningen på forvaltningsrevisjon.no (Riksrevisjonen)

Hva kommer? NB – designskisser

Arbeidsflyt – forvaltningsrevisjonsregisteret

Nå-situasjon

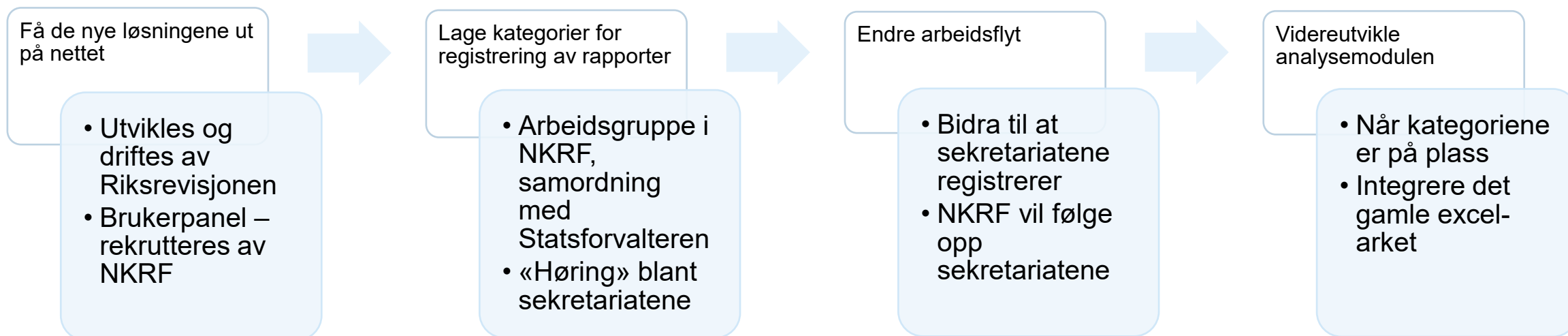
Mål

➔ = manuelle prosesser

➔ = automatiske prosesser

Hva gjenstår?

*Spørsmål?
Takk for meg*

– *på vakt for
felleskapets
verdier*

nkrf – kontroll og revisjon i kommunene

Haakon VII's gate 9 • Postboks 1417 Vika • 0115 Oslo

Telefon: +47 23 23 97 00 • Epost: post@nkrf.no

www.nkrf.no

[@NKRF.no](https://www.facebook.com/NKRF.no)

[@NKRF](https://twitter.com/NKRF)

[@nkrf](https://www.linkedin.com/company/nkrf)

Nå er det lunsj!

Tillitsreform – erfaringsutveksling om metodebruk og dokumentasjonskrav

Tillitsreformen – erfaringsutveksling om metodebruk og dokumentasjonskrav

Martin Sæbu

Kommunedirektør, Nord-
Aurdal kommune

Tema

Hvordan kan statsforvalterne og andre tilsynsmyndigheter arbeide for å ta hensyn til belastningen for kommunene?

Hvilken dialog har kommunene med tilsynsmyndighetene om dokumentasjonskrav?

Hvordan påvirker ulike metoder og tilsynsystema belastningen for kommunene?

Forholdet mellom behovet for å opplyse saken og belastningen for kommunene?

Målet med tillitsreformen er å gi mer velferd og bedre tjenester til innbyggerne, og til rett tid.

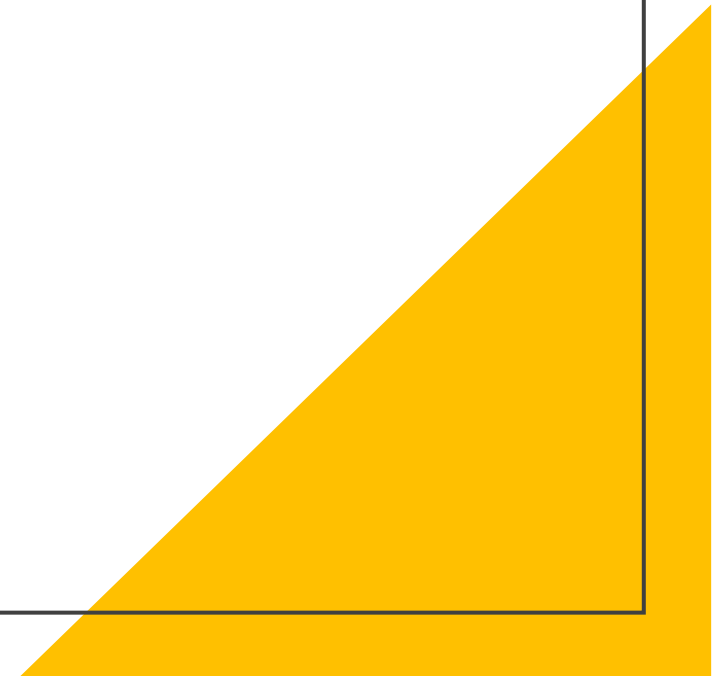

For å få dette til må vi jobbe mer med å øke tilliten innad i offentlig sektor, blant annet med å detaljstyre mindre og ved å øke handlingsrommet for de som jobber i førstelinjen.

Først noen erfaringer fra tilsyn

–

«Kommunens arbeid for å
sikre et trygt og godt
skolemiljø»
9A-4 og 9A-5

Tilsyn -
kommunens
arbeid for å
sikre et trygt
og godt
skolemiljø

Utdanningsdirektoratet setter
rammer for, og koordinerer
statsforvalterenes tilsynsarbeid.
Direktoratet stiller krav til omfang og
hvordan tilsynene blir gjennomført

Liten dialog om dokumentasjon – og
meget omfattende

Ett av syv regelverksbrudd

Kontrollspørsmål

Lager skolen/skoleeier en skriftlig plan når de setter inn tiltak i en sak, og inneholder den skriftlige planen minimumskrav til innhold?

Oppsummert:

Samlet sett vurderer Statsforvalteren at det er tilstrekkelig sannsynliggjort at skolen og skoleeier alltid lager en skriftlig plan når det settes inn tiltak i en sak. Vi vurderer derimot at det er sannsynliggjort at denne planen ikke alltid inneholder minimumskravene i loven.

Ett av syv regelverksbrudd

Konklusjon

Statsforvalterens konklusjon er at skolen/skoleeier ikke lager en skriftlig plan når de setter inn tiltak i en sak, og at den skriftlige planen ikke inneholder minimumskravene, jf. opplæringsloven §§ 9 A-4 sjette ledd og 9 A-5.

- Det er en solid pedagogisk oppgave å formidle denne forståelsen til de som jobber på skolen
- Gjør det oss bedre?

Tilsyn - kommunens arbeid for å sikre et trygt og godt skolemiljø

Føring:

SF: «Vi oppfatter det slik at vi skal avdekke flest mulig lovbrudd»

Veiledning?

«Viser til e-post datert 26.10.22 hvor dere ønsker en tilbakemelding på om vedlagte forslag til retting av pålegg er i samsvar med SFIN sin forventning til oppfølging/rutiner.

I vår tilsynsmetode er det ikke anledning til å gi tilbakemelding på dette i denne fasen av et tilsyn, og vi kan derfor ikke imøtekomme deres forespørsel».

Tilsyn -
kommunens
arbeid for å
sikre et trygt
og godt
skolemiljø

- Svært stramme føringer
- Forhåndsbestemte formuleringer
- Ingen veiledning

Gjør det oss bedre?

Hvordan kan statsforvalterne og andre tilsynsmyndigheter arbeide for å ta hensyn til belastningen for kommunene?

- Koordinering av tilsyn - Tilsynskalenderen: <https://tilsynskalender.statsforvalteren.no/>
- Ambisjonen for tilsynskalenderen er at alle tilsyn skal være registrerte
- Mattilsynet og Arbeidstilsynet legges til senere
- God koordinering løser mye

Hvilken dialog har kommunene med tilsynsmyndighetene om dokumentasjonskrav?

- I Kommunens arbeid for å sikre et trygt og godt skolemiljø 9A-4 og 9A-5 er det stramt – knyttet til nasjonale tilsyn?
- Vi har gode erfaringer med dialog ved andre tilsyn - for eksempel
  - Avløp
  - Barnevern
  - NAV
  - Tilsyn i enkeltsaker

Hvordan påvirker ulike metoder og tilsynstema belastningen for kommunene?

- Statsforvalterne og Utdanningsdirektoratet fører felles nasjonale tilsyn.
- Egeninitierte tilsyn
- Oppfølgingstilsyn
- Skriftlig/stedlig
- Egentilsyn
- Tilsyn etter enkeltsaker
- Positive erfaringer fra tilsyn og klagesaker, der dialogen har vært prega av veiledning, diskusjon og læring.

Forholdet
mellom behovet
for å opplyse
saken og
belastningen for
kommunene?

- Vi har forståelse for åpenhet
- Aktiv formidling til media
- Støtte i dialogen med media
- Kommunebilder
- Hva skjer når avviket er lukket?

Tillitsreformen

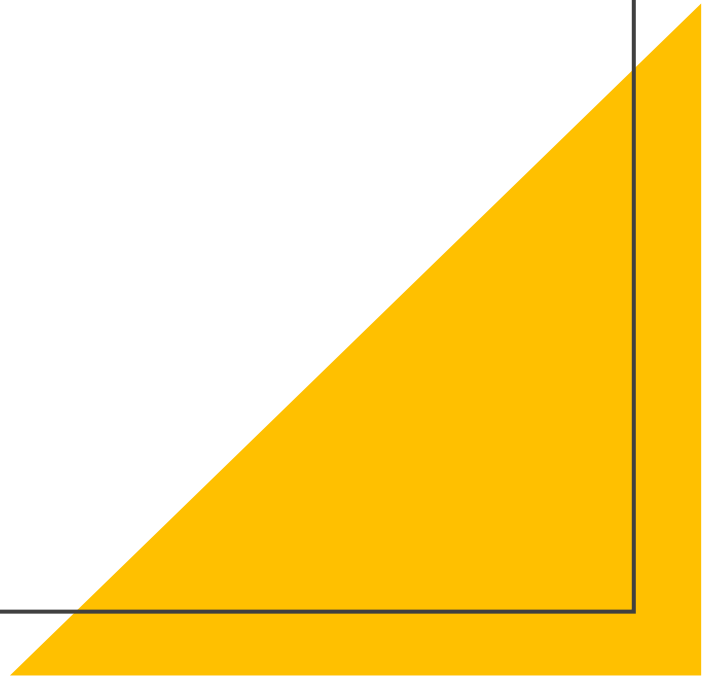
Mellom departementer og etater handler tillitsreformen først og fremst om å redusere unødvendige rapporterings- og dokumentasjonskrav

I forholdet mellom staten og kommunesektoren handler reformen om å gi økt handlingsrom til kommuner og fylkeskommuner

---

- Vi trenger tilsynsordningen
- Avhengig av gjensidig tillit
- Kommunene har respekt for tilsynsinstituttet
- Det er ikke nødvendigvis motsetninger mellom tillitsreform og tilsyn, det handler om hvordan det gjennomføres

Oppsummert

RÆLINGEN
KOMMUNE

Erfaringsutveksling om metodebruk og dokumentasjonskrav

13.02.2023

Anniken Maria Jermstad

Juridisk rådgiver

Metodebruk og dokumentasjonskrav

Hvordan påvirker ulike metoder og tilsynsystema belastningen for kommunene?

Er det dialog med kommunen om dokumentasjonskrav?

Hvordan kan tilsynsmyndighetene arbeide for å ta hensyn til belastningen for kommunene?

Forholdet mellom behovet for å opplyse saken og belastningen for kommunene?

Innsendt dokumentasjon i forbindelse med et tilsyn i Rælingen kommune

Vi har mottatt følgende dokumentasjon:

- Oversendelsesbrev i forbindelse med tilsyn
- 19 vedtak om innvilgelse av midlertidig dispensasjon underliggende dokumentasjon

- Veiledningsbrev fra Statsforvalteren
- Vedtak for å illustrere likebehandling mellom kommunale og ikke-kommunale barnehager
- Kommunens svar på spørreskjema fra oss

Følgende dokumenter er oversendt etter foreløpig rapport:

- Oversendelsesbrev med oversikt
- Mal – vedtak om midlertidig dispensasjon
- Oversikt over pedagoger med og uten dispensasjon
- Plan for oppfølging og veiledning
- Referat fra veiledningsmøte med Statsforvalteren
- Kommunens sjekklister for å påse at stillingen har vært offentlig utlyst
- Utlysningstekst for en barnehage
- Søknadsskjema om midlertidig dispensasjon for utdanningskravet for styrer/pedagogisk leder
- E-postkorrespondanse mellom en styrer og barnehagemyndigheten
- To vedtak om innvilgelse av dispensasjon fra utdanningskravet for en barnehage
- To vedtak om avslag om søknad om dispensasjon underliggende dokumentasjon
- Kommunens skriftlige rutiner for søknad og behandling av søknad om dispensasjon fra utdanningskravet
- Kommunens skriftlige rutiner for søknad og behandling av søknad om dispensasjon fra norm for pedagogisk bemanning
- Kommunens rutine for hvordan barnehagemyndigheten behandler søknader om dispensasjon
- Mal/skjema for dispensasjonssøknader
- Mal for vedtak om midlertidig dispensasjon fra utdanningskravet
- PowerPoint-presentasjon fra veiledning med dat. 30.03.2022
- Internkontrolldokument – utdrag
- Sjekklister i forbindelse med årsmeldingsinnstilling
- E-postkorrespondanse mellom kommunen og Statsforvalteren
- ETT vedtak om midlertidig dispensasjon for utdanningskravet for en barnehage
- Plan for ledermøte fra en barnehage
- Plan for pedagogmøte fra en barnehage
- Plan for rekruttering av barnehagelærere i en barnehage
- Oversikt over møter med styrene
- Ny mal for vedtak om midlertidig dispensasjon fra utdanningskravet
- Oversikt over ansatte i en barnehage med dispensasjoner
- Oversikt over møter med pedagogiske ledere i barnehagene
- Plan for oppfølging og veiledning av ansatte på dispensasjon for en barnehage
- Langsiktig plan for rekruttering av barnehagelærere i en barnehage
- Referat fra veiledningsmøte om blant annet rekruttering med en barnehage
- Sjekklister for å vurdere om barnehageeier har gjort en innsats for å skaffe kvalifiserte søkere til stillingen

Fire dagsverk

Ikke dialog om dokumentasjonskrav

Forvaltningsrevisjon under pandemien

Kommunen opplevde et godt samarbeid om:

- Tema for tilsynet
- Metoden
- Dokumentasjon
- Tilganger til system
- Gjennomføringen av revisjonen
- Felles teams for løpende dialog
- Lav terskel for spørsmål og diskusjon
- Fleksibilitet

Dialog og koordinering?

- To forskjellige metoder om samme tema
- Kommunen ved administrasjonen må kunne være med å vurdere hva slags tilsyn/revisjon det er behov for, og når det skal gjennomføres

TILSYNSRAPPORT

Skolemiljø – skolens aktivitetsplikt for å sikre at elevene har et trygt og godt skolemiljø og skoleeiers forsvarlige system

Rælingen kommune – Blystadlia skole

25. februar 2020

Sammendrag

Tema og formål

E-postadresse: fmoypost@fylkesmannen.no Postadresse: Pb 325 1502 Moss
Sikker melding: www.fylkesmannen.no/melding
Brevkadresse: Moss: Vags gate 17 Drammen: Granland 32 Oslo: Tordenskiolds gate 12
Telefon: 69 34 70 00 www.fylkesmannen.no/ny
Org.nr. 974 761 319

RR ROMERIKE
REVISJON IKS

FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT 5-2020

MOBBING I SKOLEN

RÆLINGEN KOMMUNE

JUNI 2020

Avslutningsvis: Hva er belastende med et tilsyn?

- Tilsyn kan pågå over lang tid
- Lite veiledning gjennom tilsynet
- Omfattende rapporter
- Det oppleves som vanskelig for kommunen å klage på vedtak om pålegg om retting
- Motstridende instruksjoner fra ulike tilsynsmyndigheter

RÆLINGEN
KOMMUNE

Takk for meg!

Anniken Maria Jermstad
Juridisk rådgiver

Tilsyn og tillit

13. februar 2023

assisterende statsforvalter Lone Merethe Solheim

Statsforvalteren i Rogaland

07.02.2023

Vi tar vare på Rogaland

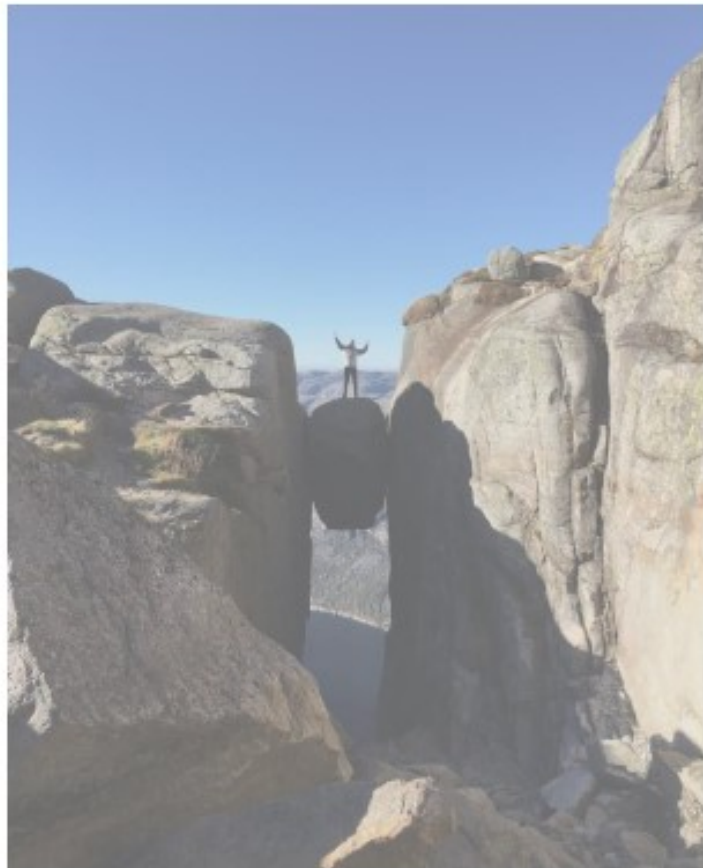

Statsforvalteren i Rogaland

07.02.2023

Fire hovedoppgaver

- ✓ Iverksette
- ✓ Samordne
- ✓ Rettssikkerhet
- ✓ Melde fra

Strategiske satsingsområder

Barn og unge

Bærekraftige
velferdssamfunn

Klima

Våre innspill til Tillitsreformen om metodeutvikling og samordning av tilsyn

DFØ rapporten 2020:9
Statlig tilsyn med kommunen – Kartleggingen
av omfang, samordning og nytte
og våre erfaringer

Evaluering av tilsynsarbeid. Tilsyn på
opplærings- og barnehageområdet i perioden
2014 til 2021, Deloitte på oppdrag for
Utdanningsdirektoratet, 15. november 2022.

Vår praksis og erfaringer med hva som kan føre til tillit og effekt?

Årlige samordningsmøter mellom regionale tilsynsetater og lederne for kontrollutvalgssekretariatene

Tilsynskonferanser hvor også kommuneerfaringen kommer frem

Bruk av evalueringen – tilbakemeldingen etter gjennomført tilsyn

God dialog og informasjon i forkant av og etter tilsynet

Egenvurderinger som metode viser jo at vi har tillit til kommunen og dialogen med kommunen våre og kommunen sine funn og vurderinger gir læring

Rom for metodeutvikling

Pause

Samordning av statlige tilsyn med kommunene

Ingunn Lund

Konstituert avdelingsdirektør, utdanning og barnevern

Statsforvalteren i Agder

Statsforvalteren i Agder

Om tilsyn for utdanning- og barnevernsavdelingen

Helsetilsynet

Om tilsyn med barnevern: Statsforvalteren fører tilsyn med barneverntjenesten i den enkelte kommune, jf. barnevernsloven § 17-3 første ledd. Det innebærer at statsforvalteren påser at kommunen utfører oppgavene etter barnevernsloven og sørger for at kommunen får råd og veiledning.

Utdanningsdirektoratet

Metodehåndbok: Tilsyn på barnehage- og grunnopplæringsområdet er kontroll av om kommunene oppfyller pliktene de er pålagt i regelverket. Dette kaller vi lovlighetskontroll. I tilsynet undersøker vi kommunens praksis og gir kommunen pålegg om å korrigere dersom praksisen ikke er i samsvar med regelverket.

Erfaringer fra tverrfaglige tilsyn

Helsetilsynet

Fem behandlingsmåter for tilsynsmessig oppfølging – felles policy for barnevern, helse og sosial.

Om erfaringer med behandlingsmåte 4 - tilsynsmøter

Utdanningsdirektoratet

Fra Metodehåndboken: Vi kan samordne vårt tilsyn med tilsyn på andre fagområder der vi har tilgrensende temaer. Vi skal gjennomføre tilsynsaktivitetene slik de følger av Metodehåndboken, men kan ellers tilpasse hvordan vi praktisk gjennomfører tilsynet. (...) Rapporten må inneholde våre rettslige krav, observasjoner, vurderinger, positive og negative konklusjoner, mulige pålegg og korreksjonspunkter.

Valg av metode og tilsynsobjekt

Helsetilsynet

Fra felles policy: En viktig del av vår oppgave som tilsynsmyndighet er å undersøke, kontrollere og følge opp at tjenestene og personellet holder seg innenfor kravene i lov og forskrift. Det er imidlertid ikke et mål i seg selv å peke på ulovlige forhold, men å bidra til at tjenestene yter tjenester av god kvalitet til brukerne.

Utdanningsdirektoratet

Fra Metodehåndboken: I sannsynlighetsvurderingen er oppgaven å finne frem til hvor sannsynligheten for brudd på regelverket er størst. Vi må se på både innenfor hvilke temaer og hos hvilke tilsynsobjekter det er størst sannsynlighet for brudd på regelverket.

Krav til dokumentasjon

- Ulike dokumentasjonskrav etter metode
- Dokumentasjonskravet varierer etter om det er et landsomfattende tilsyn eller et egeninitiert tilsyn
- Kommunens påvirkning av dokumentasjonskrav varierer etter om tilsynet er stedlig eller det er et dokumenttilsyn
- Lovbrudd avdekkes etter redegjørelse i sak
- Vi må sikre at saken er tilstrekkelig opplyst og at tilsynspraksis er etterprøvable

IMDi

Integrerings- og
mangfoldsdirektoratet

Tilsyn etter integreringsregelverket

Seniorrådgiver Pål Knutsen

- ◆ Hva er integreringsområdet?
- ◆ Hvorfor tilsyn?
  - ◆ Riktig tilbud til rett tid
  - ◆ Samsvar med det Stortinget har bestemt

Tilsynsinnstruks

- ◆ Tilsynstema fastsettes av IMDi for tre år av gangen
- ◆ 2022 – 2024 " Differensiering av introduksjonsprogram og opplæring i norsk"
- ◆ Oppdraget på tilsynsområdet fremgår av statsforvalterenes virksomhets- og økonomiinstruks samt det årlige tildelingsbrevet
- ◆ Tidligere minimum to tilsyn per år for hvert embete
- ◆ 2022 og 2023 – redusert til minimum et tilsyn, økt fokus på veiledning av kommunen.

Metodebruk

- ◆ Utarbeidet metodehåndbok
  - ◆ Oppdateres jevnlig, uavhengig av tilsynstema
  - ◆ Gjelder for statsforvalterens tilsyn med kommunenes oppfyllelse av pliktene i integreringsloven
- ◆ Skal bidra til at:
  - ◆ Tilsynet i samsvar med regelverket
  - ◆ Gjennomføres grundige og effektive tilsyn
  - ◆ Størst mulig likhet i måten statsforvalteren gjennomfører tilsyn

Tillitsreformen

- ◆ Ikke gjort noen endringer metodehåndbok eller tilsynsinstruks
- ◆ Prinsipper i tillitsreformen som allerede følges
  - ◆ Ved fastsettelse av tilsynstema
  - ◆ Balansen mellom tilsyn og andre virkemidler
  - ◆ Veiledning og informasjon til kommunene om regelverket
  - ◆ Bevissthet på lav forvaltningskompetanse hos de som har rettigheter og plikter etter integreringsregelverket

Tillitsreform – spørsmål og kommentarer

Rapport fra Menon Economics – *Ståa i norske kommuner*

STÅA I NORSKE KOMMUNER KARTLEGGING AV KOMMUNER SOM HAR UTFORDRINGER MED Å LØSE SINE OPPGAVER

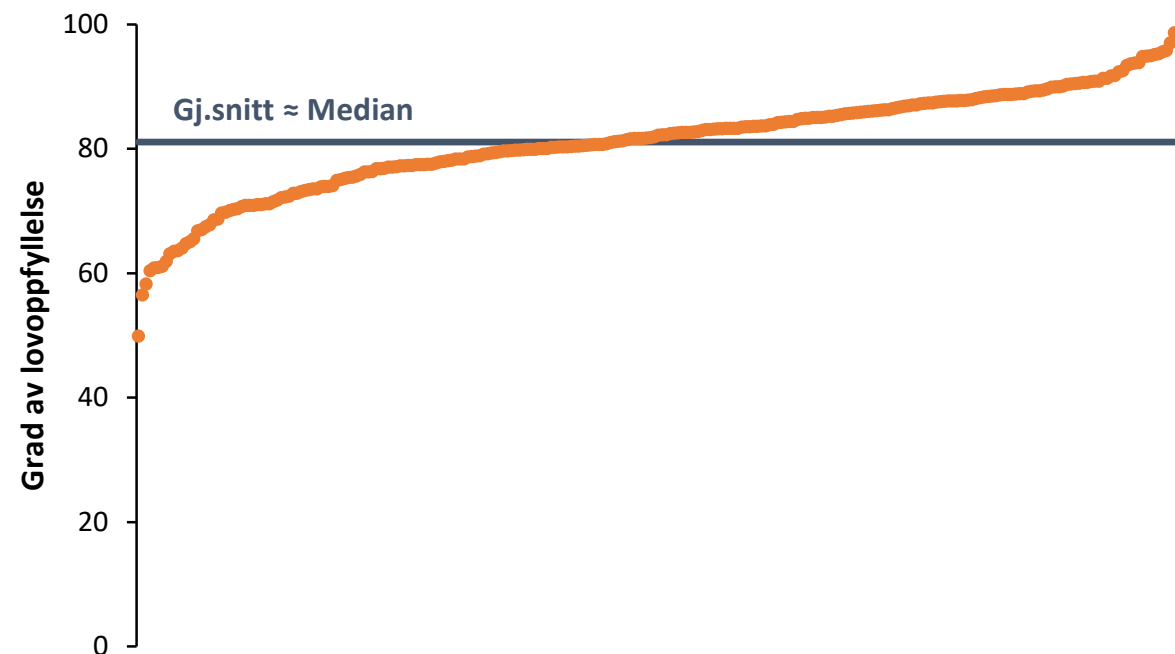
13. februar 2023

Simen Pedersen

Ingen kommuner oppfyller alle lovkrav og små distriktskommuner har størst utfordringer

- Ingen kommuner oppfyller alle lovkrav, og de som har størst utfordringer er kjennetegnet ved at de er:
  - Små (målt i innbyggertall)
  - Distriktskommuner
  - Økonomisk handlingsrom kan til en viss grad kompensere – men ikke fullt ut.
- Kommunene som ikke inngår i analysen, pga. manglende data, er også små distriktskommuner.
- Resultatene er robuste over tid.
- Det finnes imidlertid eksempler på små distriktskommuner som har relativ høy grad av lovoppfyllelse.

Prosentandel av 40 indikatorer på lovoppfyllelse som er tilfredsstilt

Kommuner rangert etter grad av lovoppfyllelse

N=262 (74 prosent av kommunene)

Oppdraget omfattet å svare på syv problemstillinger

1. Hvor mange av landets kommuner har utfordringer med å løse sine oppgaver?
2. Hvilke kjennetegn har kommunene som har utfordringer? Hva er de underliggende årsakene?
3. Hvilke fagområder er mest krevende?
4. Hvilken type krav er mest krevende?
5. Hva er kommunenes kapasitet og kompetanse til å utvikle kommunen i ønsket retning?
6. Kjenner kommunene seg igjen i situasjonen?
7. Hvilke forslag til tiltak kan bedre situasjonen?

Metoden for å svare på problemstillingene har vært todelt

- Kvantitativ del

- Basert på dialog med alle statsforvaltere og utvalgte direktorater har vi identifisert 40 krav det finnes statistikk for (34 krav er lov- og forskriftskrav, mens seks av dem er bør-krav)
- Indikatorene er satt sammen til en samleindikator (basert på subjektiv vekting)
- Forklart variasjoner i samleindikatoren ved hjelp av statistisk analyse
- Gjennomført en rekke sensitivetsanalyser for å undersøke resultatenes robusthet

- Kvalitativ del

- Intervjuer med statsforvaltere for å få innspill til det kvantitative opplegget og deres inntrykk om kommunenes kapasitet og kompetanse til å utvikle kommunen i ønsket retning
- Intervjuer med kommuner for å undersøke om de kjenner seg igjen i foreløpige resultater

For at arbeidet skal være overkommelig har vi vært nødt til å sette flere avgrensninger

- Vi har ikke sett på indikatorer som fanger opp kommunens lovoppfyllelse som demokratisk arena

Kommunene som tjenesteyter

Kommunene som myndighetsutøvere

Kommunene som samfunnsutvikler

Kommunene som demokratisk arena

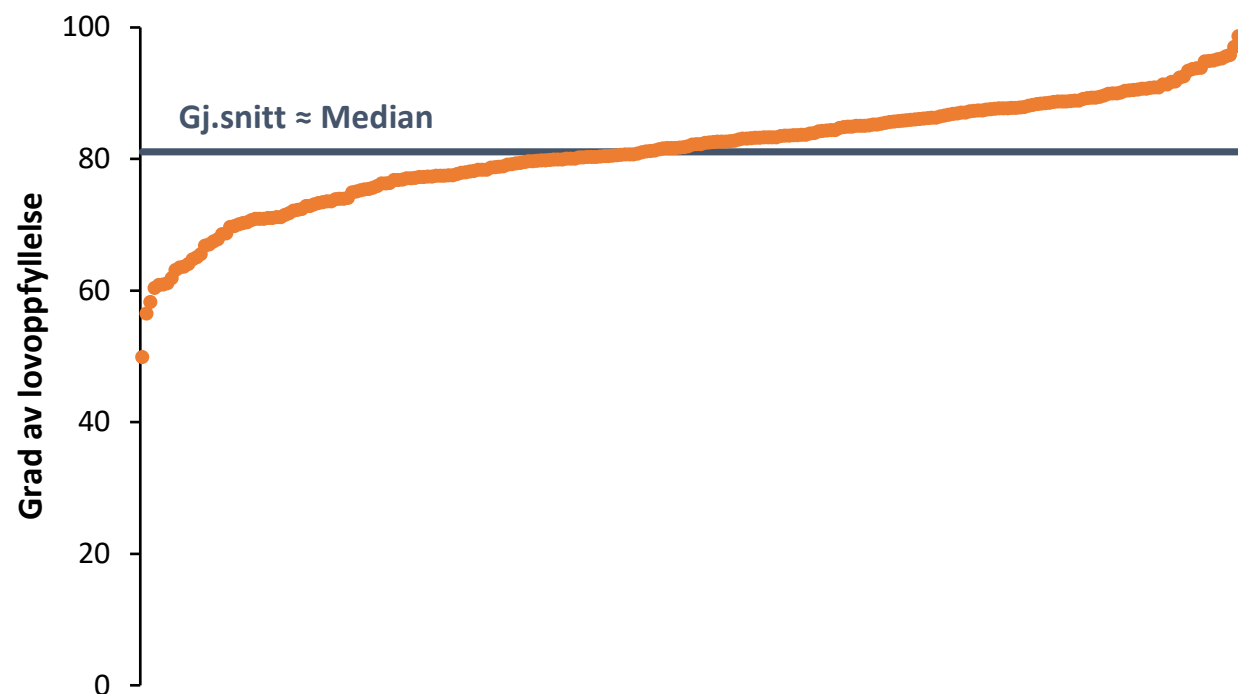
- Vurderingen er avgrenset til 11 områder/tjenesteområder
  - Store tjenester
  - Spesialiserte tjenester mot sårbare grupper
  - Samfunnskritiske tjenester
- Innenfor hvert område har vi valgt ut indikatorer/data som fanger opp kommunenes lovoppfyllelse innenfor relevante lover og forskrifter

Kommunene som ikke er med i utvalget er små distriktskommuner

- Vi har tilstrekkelig med data for 262 av 356 kommuner (74 prosent)
- Kommunene som ikke er med i analysen:
  - Er mindre i størrelse
  - Har lavere sentralitet
  - Har lavere befolkningsvekst
  - Har høyere økonomisk handlingsrom
- Datagrunnlaget som er anvendt i analysen er skjevt i disse dimensjonene
- De som ikke inngår i datagrunnlaget har tilsvarende kjennetegn som de kommunene som har lav grad av lovoppfyllelse
- Det hadde vært mer utfordrende hvis vi ikke hadde data for kommunetyper det er relativt få av

Graden av lovoppfyllelse varierer mellom 50 prosent og 99 prosent

Prosentandel av 40 indikatorer på lovoppfyllelse som er tilfredsstillt

Kommuner rangert etter grad av lovoppfyllelse

N=262 (74 prosent av kommunene)

Konklusjon:

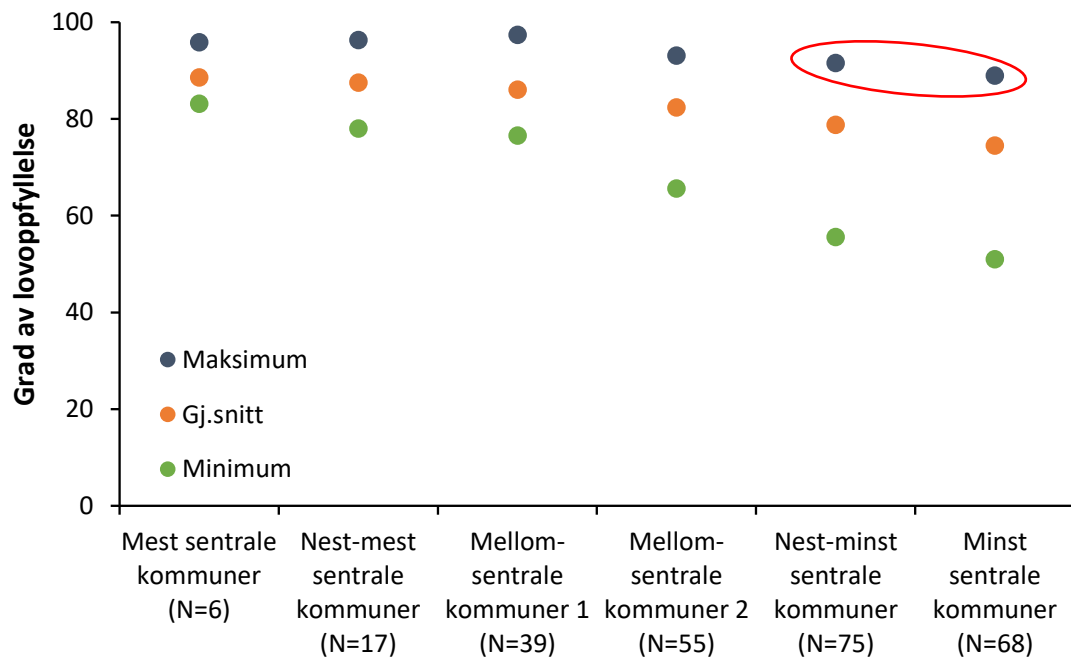
- Ingen kommuner tilfredsstiller alle lovkrav

Det skyldes at:

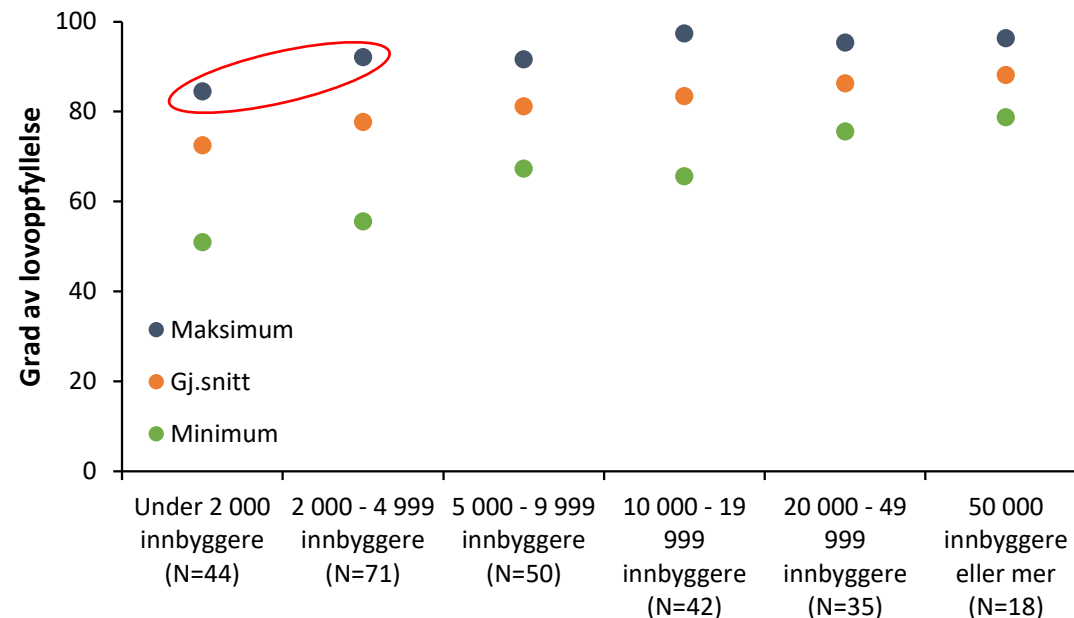
- Kommunene sannsynligvis står overfor mange tusen lovkrav
- Ingen tar det helhetlige ansvaret for å vurdere den totale mengden av lovkrav

Det finnes eksempler på små kommuner og distriktskommuner som har relativt høy grad av lovoppfyllelse

Grad av lovoppfyllelse etter sentralitetsgrad

Grad av lovoppfyllelse etter innbyggertall

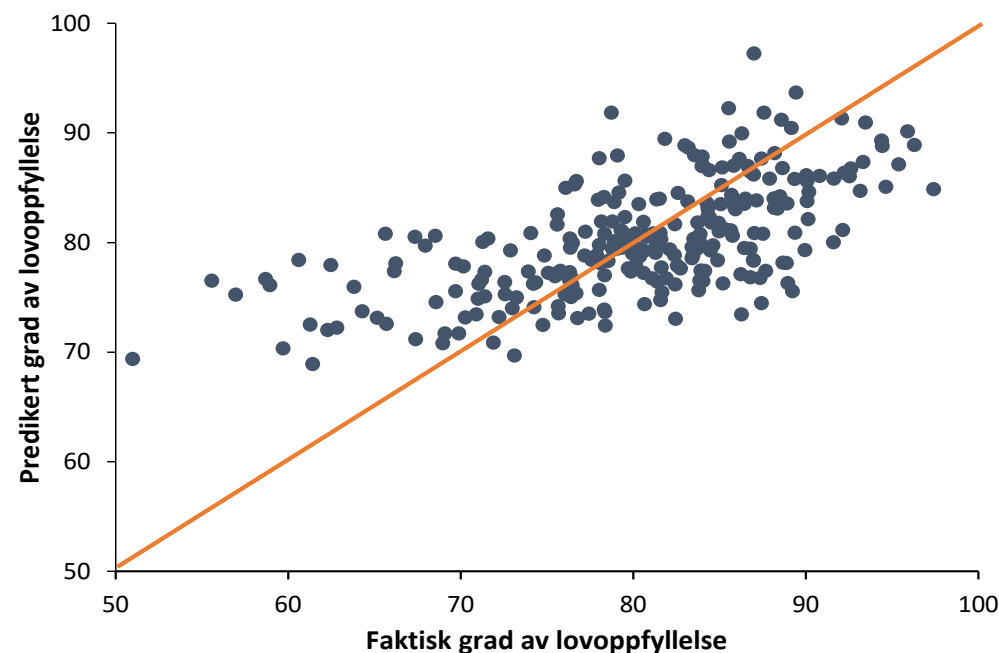
Metoden for å finne kjennetegn ved kommuner med lav grad av lovoppfyllelse har vært statistiske analyser

- For å finne ut av hva som kjennetegner kommuner med størst utfordringer har vi gjennomført statistisk analyse
- Formålet med den statistisk analysen er å forklare systematiske forskjeller i grad av lovoppfyllelse mellom kommuner
- Basert på tidligere forskning på feltet har vi testet om følgende størrelser kan forklare variasjonene:
  - Innbyggertall i kommunen
  - Befolkningsutvikling siste fem år
  - Økonomisk handlingsrom
  - Grad av sentralitet
  - Partifragmentering

Små distriktskommuner har størst utfordringer med lovoppfyllelsen

- Resultatene fra den statistiske analysen viser at vi med stor sikkerhet kan konkludere med at små distriktskommuner har størst utfordringer.
- Økonomisk handlingsrom kan til en viss grad bidra med økt lovoppfyllelse – men ikke fullt ut.
- Disse resultatene er robuste:
  - For hvordan vi operasjonaliserer lovkravet i en indikator
  - Stabile over tid (fra 2016 til 2019)
  - Uendret hvis vi fjerner fem krav som ikke direkte fanger opp lovkrav
  - Uendret hvis vi legger til samspillsledd

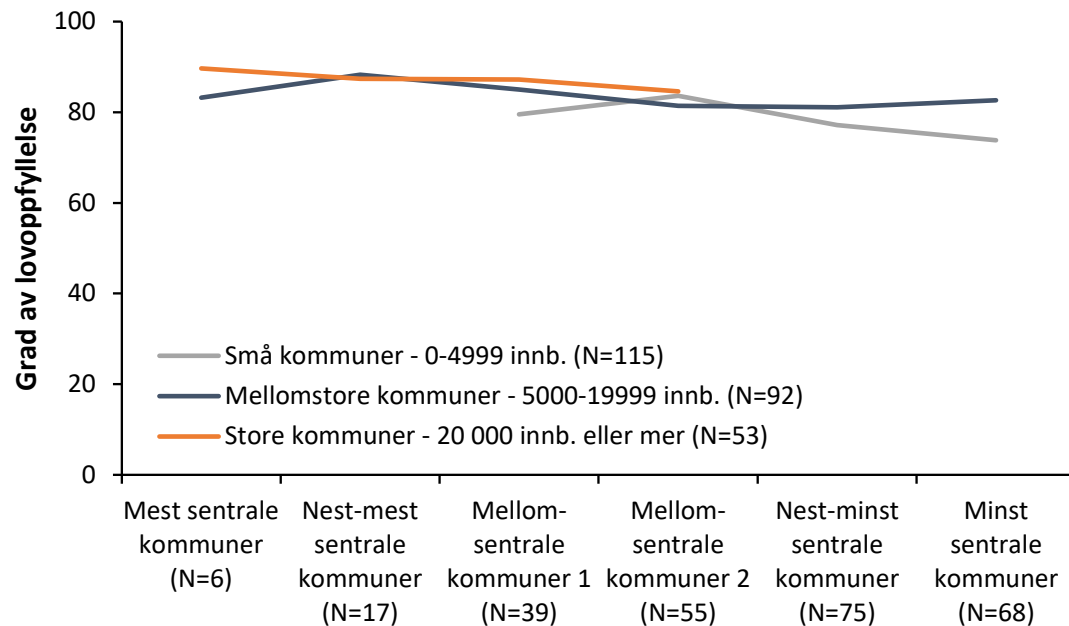
Plottdiagram – faktisk grad av lovoppfyllelse versus predikert grad av lovoppfyllelse

Som følge av manglende data var det ikke mulig å predikere utfallet for seks kommuner. N=350.

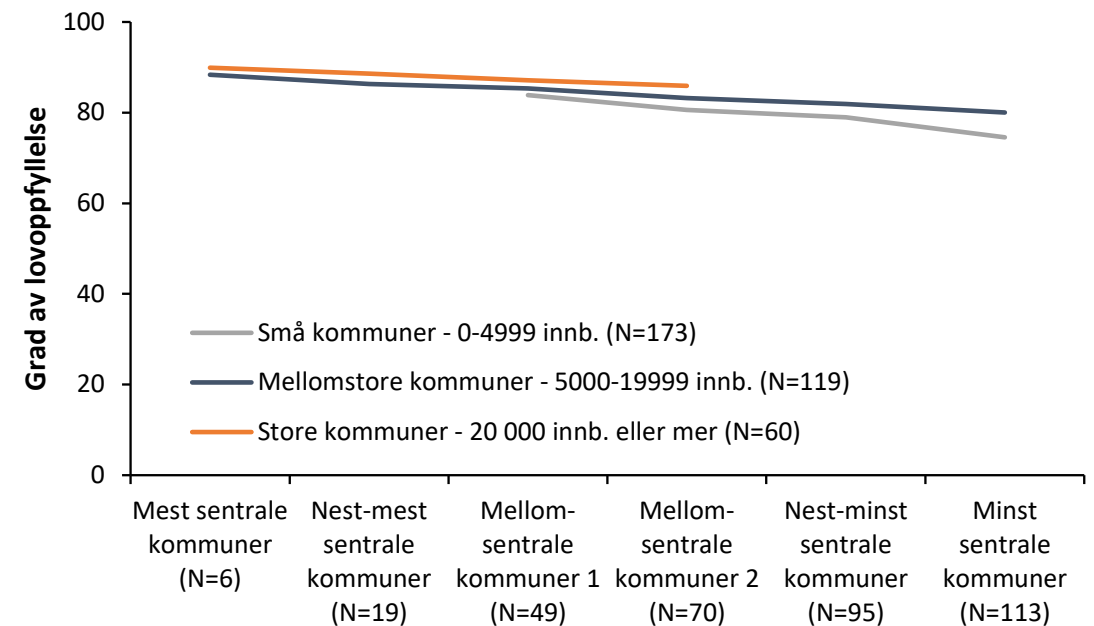
Modellen fanger opp det samme mønsteret som vi kan observere i faktiske data

Faktisk gjennomsnittlig grad av lovoppfyllelse for ulike kommunetyper

N=262.

Predikert gjennomsnittlig grad av lovoppfyllelse for ulike kommunetyper

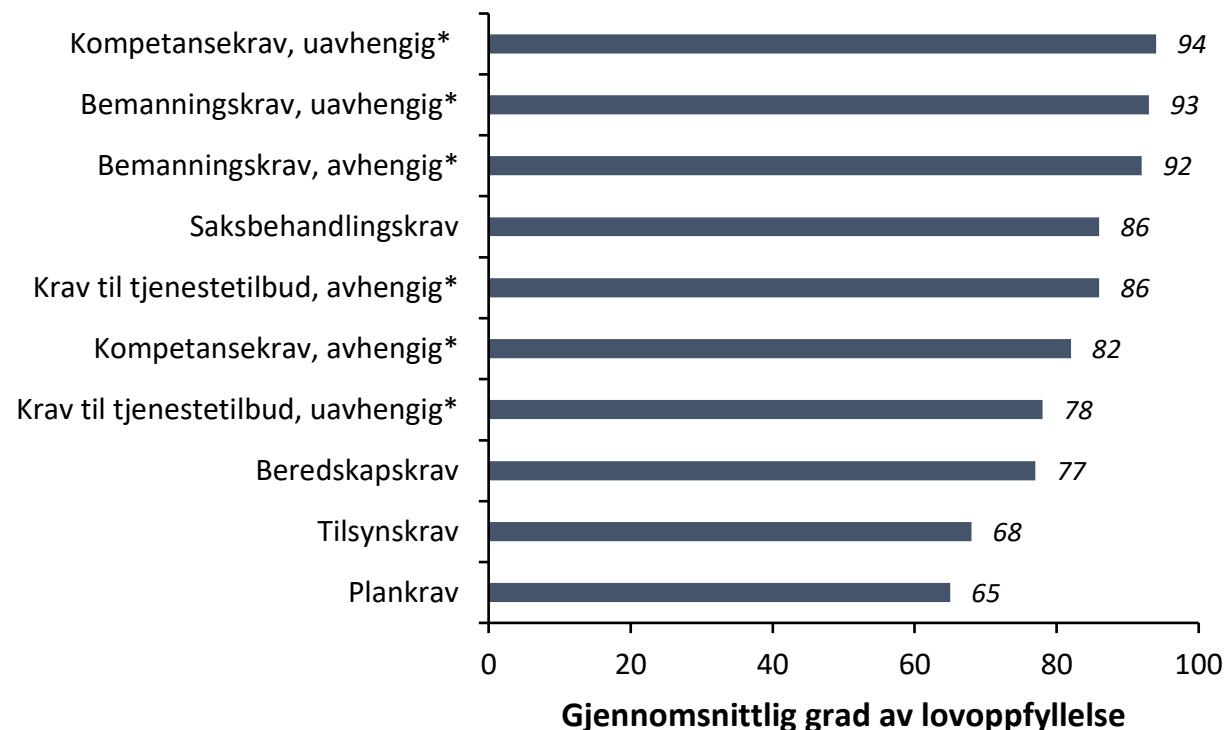
N=350.

Lovkrav som krever spesialiserte og tverrfaglige fagmiljø er særlig utfordrende

- Datagrunnlaget har også muliggjort å se nærmere på hvilke typer lovkrav som er mest utfordrende
- Det finnes flere typer lovkrav som ikke er dekket av kartleggingen
- Oppgavetyper som kommunene ser ut til å ha størst utfordringer med er plankrav
- Det skyldes sannsynligvis at planoppgavene krever spesialisert kompetanse og tverrfaglighet – og er en liten oppgave målt i tidsbruk per år
- Vi har bevisst valgt å se bort fra lovoppfyllelse innenfor ulike områder. Årsaken er at disse analysene er veldig avhengig av enkeltindikatorer

Gjennomsnittlig grad av lovoppfyllelse for ulike typer lovkrav, i prosent*

*Avhengig/uavhengig av størrelsen på målgruppen som tjenesten er innrettet mot. N=288-356.

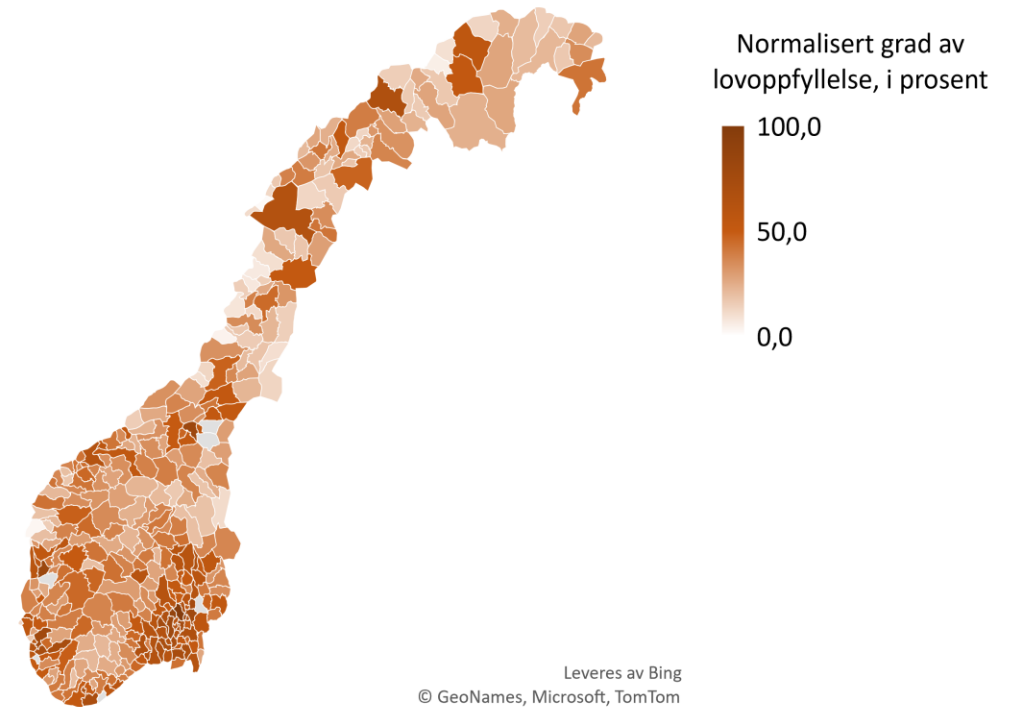
Statsforvalteres erfaringer

- Enkelte utfordringer er mer fremtredende i små kommuner, bl.a.
  - å etablere og ivareta robuste fagmiljøer og å tiltrekke og beholde kompetanse
  - habilitetsutfordringer eller at «alle kjenner alle»
  - sårbarhet/utfordringer (f.eks. ved behov for bruk av tvang, som krever regelverks- og saksbehandlerkompetanse, eller at få ressurskrevende brukere kan utgjøre en stor del av budsjettet)
- Samtidig kan mindre kommuner ha bedre kjennskap til innbyggere og gjennom det levere gode tjenester, klare å mobilisere raskt ved behov, og «ildsjeler» kan ha stor betydning.
- Generelt problem med riktig og tilstrekkelig kompetanse og bemanning over tid. Å sikre og beholde kompetanse er en utfordring på flere områder, blant annet helse og omsorg.
- Store tjenester i kommunen, som helse og omsorg, barnehage og grunnskole, blir ofte prioritert. Områder som byggtilsyn, klima og miljø og arkiv virker til sammenlikning å bli prioritert lavere.
- Juridisk kompetanse og plankompetanse er områder som oppleves som spesielt mangelfulle.
- Kommunene står overfor en rekke ulike krav på mange områder. Det er krevende å ivareta alle kravene, så vel som å orientere seg og holde oversikt over alle kravene.
- Å sikre og beholde kompetanse fremheves gjennomgående som viktig for å kunne utvikle en kommune i ønsket retning. Bl.a. gode samarbeid og kapasitet og kompetanse i ledelsen kan være avgjørende for at en kommune lykkes.

Tilbake til hovedkonklusjonene

- Små distriktskommuner har størst utfordringer med å oppfylle de lovpålagte oppgave.
- Økonomisk handlingsrom kan til en viss grad kompensere – men ikke fullt ut.
- Det finnes eksempler på små distriktskommuner som har relativ høy grad av lovoppgyelse.
- Ingen kommuner oppfyller alle lov- og forskriftskrav.

Variasjon i predikert grad av lovoppgyelse på tvers av kommuner, normalisert fra 0 til 100

N=350.

Forslag til tiltak for å bedre situasjonen

Utfordringene vi ser i dag vil sannsynligvis forverres fremover

- Befolkningsnedgang i distriktene
- Økende andel eldre
- Færre i yrkesaktiv alder
- Press på offentlige budsjetter
- Press på å øke kvaliteten på tjenestene (flere lov- og forskriftskrav?)

Forskjellene mellom norske kommuner vil øke

Det virker rasjonelt å starte med forenkling

- Skaffe seg en totaloversikt over alle lovkrav
- Kutte unødvendige lov- og forskriftskrav
- Vurdere den samlede realismen

Staten kan ta en mer aktiv rolle som tilrettelegger

- Tilrettelegge kunnskaps-/datagrunnlag
- Digital kompetanseformidling

Mer inngripende tiltak

- Ansvarliggjøring og strengere kontroll
- Differensiering av oppgaveansvar mellom kommuner
- Flytting av lovpålagte oppgaver som kommunene ikke har forutsetninger for å løse

TAKK FOR OSS! FOR SPØRSMÅL: SIMEN PEDERSEN, PARTNER/MENON, TLF.: 95 99 38 88, E-POST: SIMEN

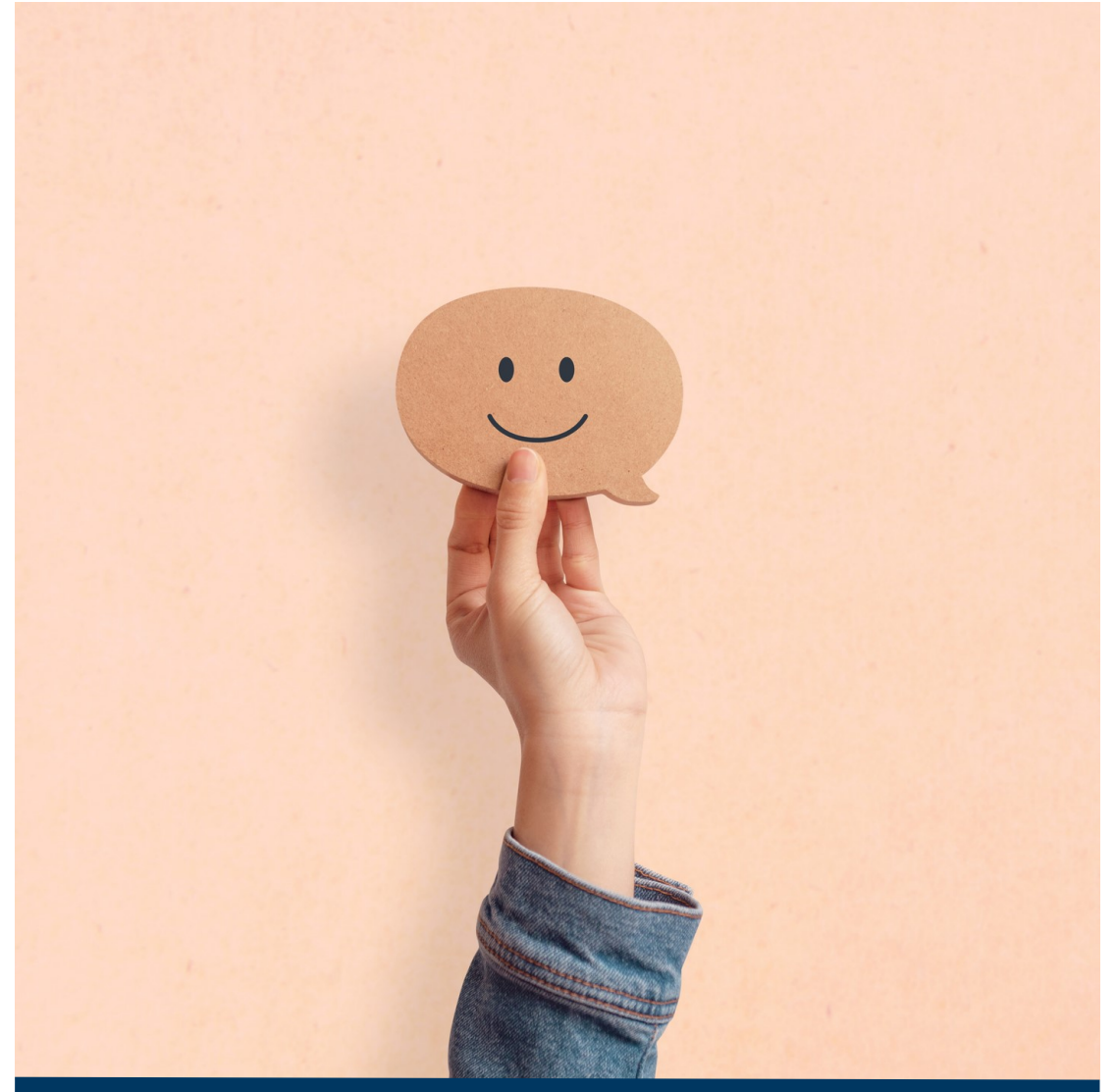
Mer informasjon:

Egne nettsider om kommunalrett på regjeringen.no

Kommunalnytt – et nyhetsbrev fra Kommunalavdelingen

Takk for i dag!

Kommunal- og
distriktsdepartementet